

Vlaamse
Hogescholen
Raad samen, werken
aan talent voor morgen

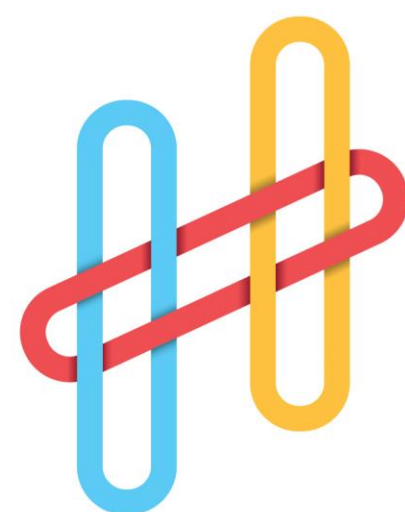
Instroom en optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs

Hoorzitting Commissie Onderwijs
Brussel, Vlaams Parlement
Donderdag 23 juni 2022

Voorstelling deelnemers hoorzitting

Bestuurders Vlaamse Hogescholenraad

- Koen Goethals, *voorzitter*
- Marc Vandewalle, *ondervoorzitter en voorzitter werkgroep lerarenopleidingen*
- Pascale De Groote, *voorzitter werkgroep studentenvoorzieningen*
- Veerle Hendrickx, *voorzitter werkgroep onderwijsbeleid*
- Eric Vermeylen, *secretaris-generaal*

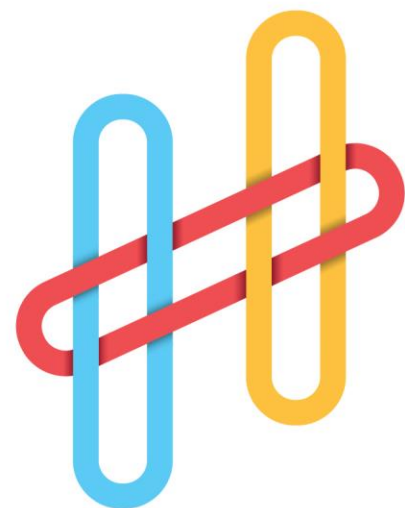

Maatschappelijk belang als uitgangspunt

Vlaamse hogescholen willen dat:

- de democratisering van het hoger onderwijs verder uitgebouwd wordt,
- en bijgevolg vooral kwetsbare groepen gepaste aandacht moeten kunnen blijven krijgen

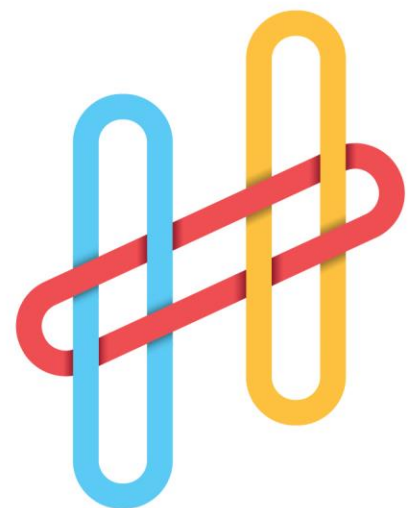
Een toename van gediplomeerden in het hogeronderwijs heeft bovendien een positief effect op de toename van de Vlaamse werkgelegenheidsgraad (ambitie Vlaamse regering naar 80%).

Maatschappelijk belang als uitgangspunt

Hogeschoolgediplomeerden vullen knelpuntvacatures in: verpleegkundigen, leraars, IWT-geschoolden, bedrijfsmanagement, sociaal werk, orthopedagogen, ...

Wat een potentieel aan talent!

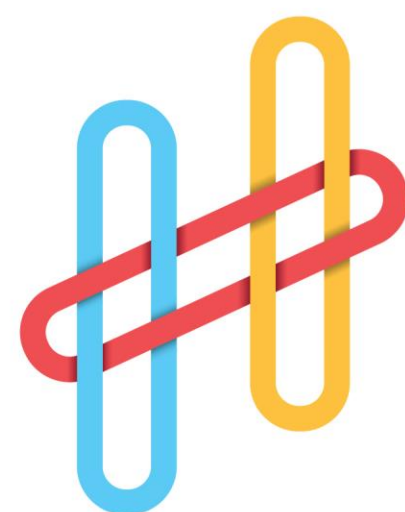

Strategie Vlaamse hogescholen

Werk eerst aan...

- Oriëntering en heroriëntering zijn belangrijke sleutels
- Samenwerking SO en HO om de brug te *'stroomlijnen'*
- Watervaleffecten tegenwerken (prestige universiteiten)
- Duidelijke samenwerkingsmodellen om samenwerking onder HOI's te faciliteren (zie ook Voorsprongfonds)
- IJkingstoetsen, gevalideerde starttoetsen, goed onderbouwde en ondersteunde remediëringstrajecten

Ontwerpdecreet spant kar voor het paard?

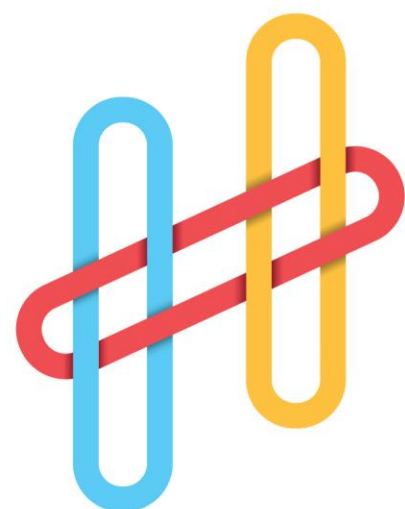

Overheidswerkgroep studie-efficiëntie

Zeer genuanceerd!

- “...Oproep voor autonomie van de instellingen, niet alles in decreet vatten, niet te veel éézijdige aandacht voor kwantitatieve gegevens, de student achter cijfers niet vergeten, rekening houden met verschillen in beleid en organisaties tussen types instellingen, instellingen hun eigen beleid laten vastleggen... ‘kunnen’ i.p.v.‘moeten’.
Volgtijdelijkheid? Modeltrajecten? Hapbare studiepakketten is beter. Meer investeren in ondersteuning van de student...”
- Unaniem: geen decretale regels. Geen harde knip na derde Ba (voor Ma).

Wat is streven van de overheid?

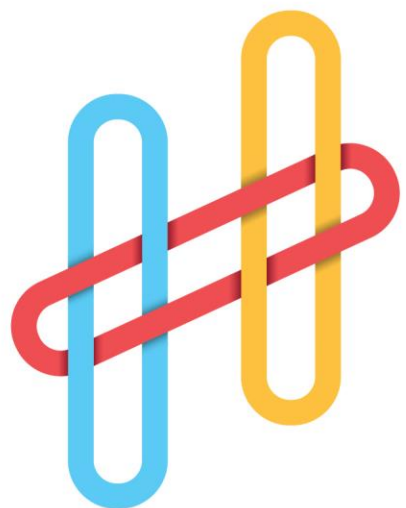
Doelstellingen: toch niet op één lijn

Vlaamse hogescholen streven naar:

- Verhoging studierendement
- Meer gekwalificeerde uitstroom

Vlaamse Regering streeft naar:

- Vermindering ongekwalificeerde uitstroom
- Studieduurverkorting

Steun voor onze strategie

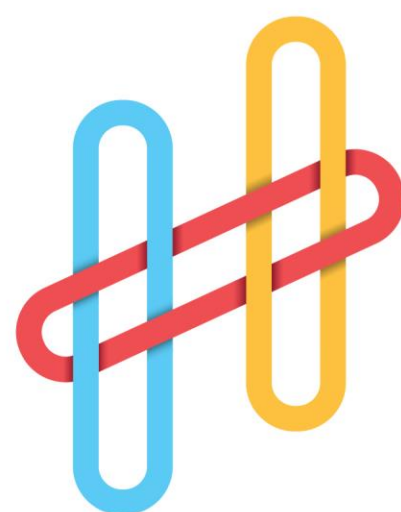
Vlor-advies ²⁰²⁰

Flexibilisering wordt ten onrechte geproblematiseerd

Cijfers tonen aan. Flexibilisering botst niet tegen zijn grenzen en is niet doorgeslagen: instroom is gestegen, participatie is verhoogd en vooral in pBa (zeker wat beursstudenten betreft) toename inschrijvingen en afgeleverde diploma's

Studieduur weliswaar verlengd, wat een meerkost betekent, maar op langere termijn een investering

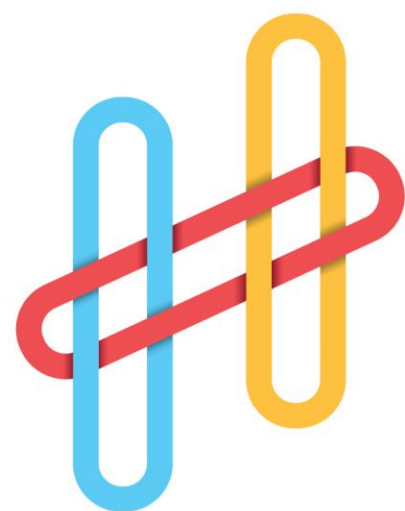
Studierendement verhogen door coherente curricula en studievoortgangmaatregelen

Ten gronde

4 essentiële punten

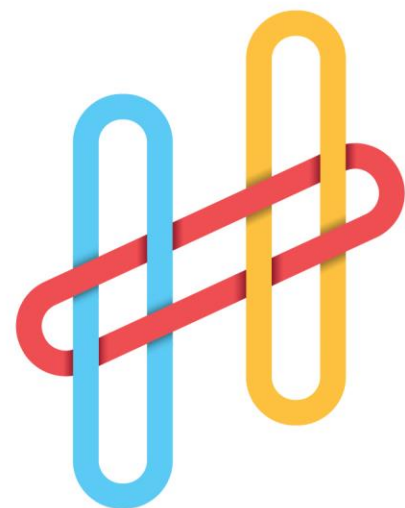
1. Ontwerpdecreet zet flexibilisering onder druk
2. Buitenproportionele (*compliance*-)kosten en planlasten door juridisering
3. Volstrekt onrealistische timing
4. Vooral rechtsonzekerheid voor studenten en hogeronderwijsinstellingen

1. Ontwerpdecreet zet flexibilisering onder druk...

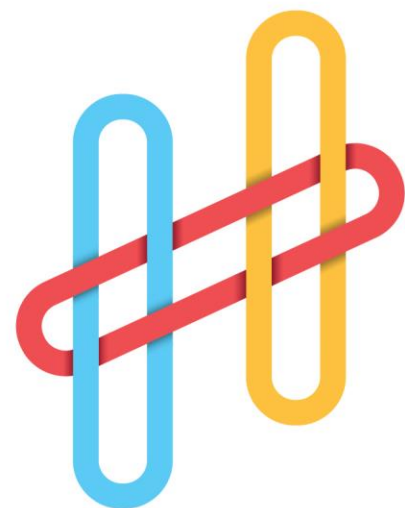
De *'knip'* zet gekwalificeerde uitstroom onder druk,
de facto een *'stop op een arbeidsfinaliteit'* (proxy simulatie, academiejaren 2011-2012 t.e.m. 2019-2020)

- Jaarlijks ongeveer 1.100 studenten (die als generatiestudent zijn begonnen aan een hogeschool en in een 3de hogere inschrijving nog minstens één opleidingsonderdeel uit de eerste trajectschijf moesten verwerven, MAAR vooralsnog een diploma hebben behaald) worden ten onrechte geïmpacteerd...(= verlies aan talent voor economie en samenleving!)
- Dit is bijna de helft van de jaarlijks ongeveer 2.500 geïmpacteerde studenten
- Negatieve effecten: eerder studieverlenging voor betrokken studenten en meer ongekwalificeerde uitstroom van kwetsbare groepen

Billijk?

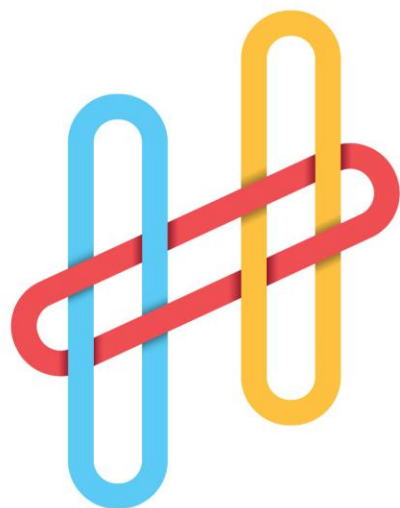
- 70% generatie-Ba haalt diploma. 73% daarvan na 4 jaar of minder. 90% na 5 jaar of minder. 28% verlaat hoger onderwijs zonder diploma, waarvan 42% na eerste jaar (12% van totaal). 9% na 3 jaar of later. En 7% na 2 jaar.
- Maar ontwerpdecreet neemt in één beweging heel wat studenten mee die nu wel een diploma halen!
- 10% van de Ma-studenten neemt meer dan 30 SP van Ba mee (raming jaarlijks 1.200 studenten). Geen knip na 3de Ba wegens *'te grote aantallen'* zegt Memorie van Toelichting. Wat met de 2.500 studenten per jaar van de pBa (waarvan 1.100 ten onrechte)?
- Samenleving is op 30 jaar veranderd: engagementen naast curriculum, participatie en sociaal engagement, werken en studeren combineren, oudere studenten door leven-lang-leren ...

Toegevoegde waarde van het ontwerpdecreet?

'Escapes' (dixit minister van Onderwijs) via bijzondere statuten

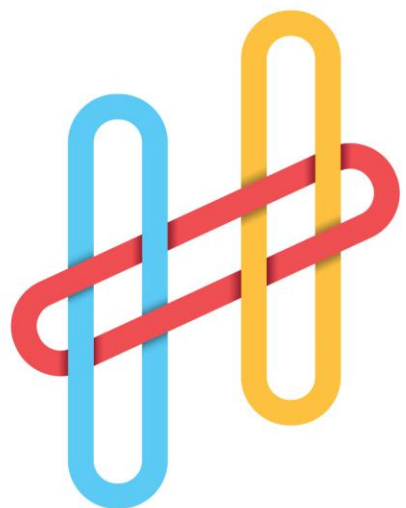
- Uitholling van het decreet zelf, door het voorzien van achterpoorten (wegens erkenning dat hier groepen onterecht door zullen geraakt worden)
- Decreet, dus vooral formalisering en juridisering
>> extra planlasten met toename werkdruk personeel, extra kosten
- Stigmatiserend voor kwetsbare studenten die onder een bijzonder statuut vallen

2. Buitenproportionele (*compliance*-)kosten

Decretale rechten van advies en gesprekken met beroepsprocedures creëren buitenproportionele (*compliance*-)kosten voor de hogescholen

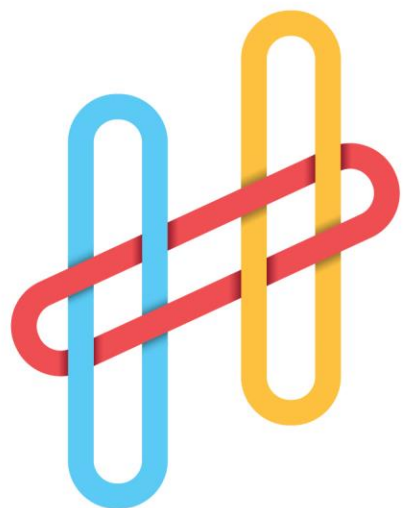
- Toenemende juridisering
- Meer inzet van personeel, zonder extra budget > minder onderwijzend personeel voor de student...'(sic) > kwaliteit onder druk...
- Toename werkdruk (die al zeer hoog is, omdat werkingsmiddelen niet geïndexeerd worden)

3. Inwerkingtreding van het decreet vanaf '23-'24

Volstrekt onrealistisch!

- ▶ Onderwijs- en examenreglementen herschrijven
- ▶ ICT-tools studentenadministratie opnieuw programmeren
- ▶ Onderwijskundige processen aanpassen (curriculum, toleranties, volgtijdelijkheden...)
- ▶ Tijdige communicatie aan studiekeizers & studenten kunnen voorzien (SIDins januari 2023, inschrijvingen mei-juni 2023)

4. Teksten ontwerpdecreet

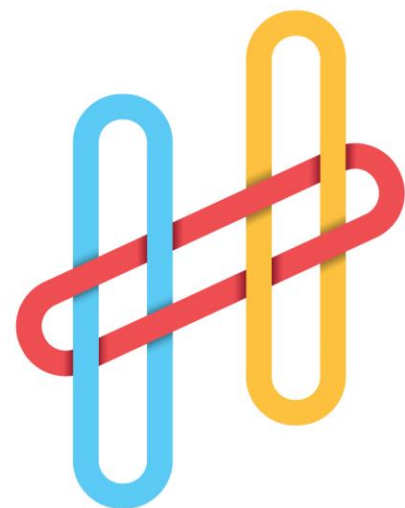
> vooral rechtsonzekerheid

Artikelsgewijze illustratie van:

- heel wat onduidelijkheden
- heel wat juridisch-technische onzekerheden

Ontwerpdecreet geen voorbeeld van een kwalitatieve wetgeving

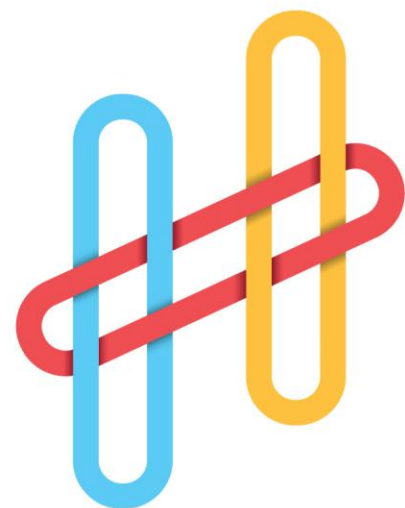
We geven een paar voorbeelden.

Artikelsgewijs

Artikel 14: starttoets, remediëring en beroepsmogelijkheid

- Ontwikkeling en validering nieuwe starttoets lerarenopleiding door de Vlaamse Hogescholenraad mits financiering: ok.
- Maar logistieke uitrol beter door Vlaamse overheid en niet door hogescholen (is nu ook zo voor *Instaptoets*, digitaal platform bij administratie): instellingsneutraal in gecontroleerde omstandigheden, meerdere momenten en regionale afstemming... en beroepsprocedure dan bij overheid (wat dan duidelijk is).

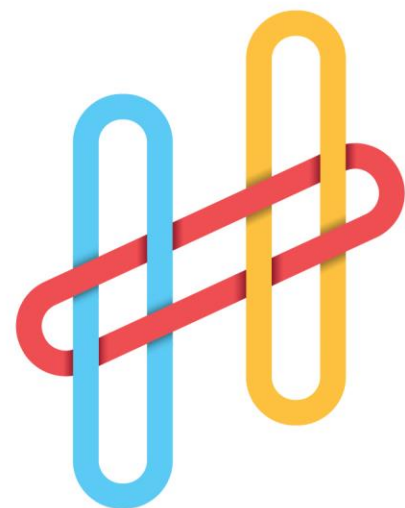

Artikelsgewijs

Artikel 14: starttoets, remediëring en beroepsmogelijkheid

Veel onduidelijkheden, onzekerheden!

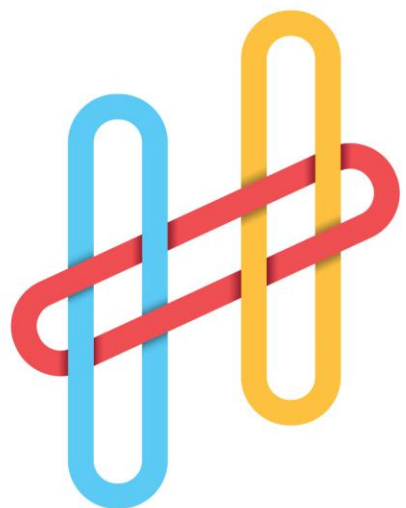
“Na afname van de starttoets ontvangen de deelnemers een attest van deelname, dat alleen geldig is voor inschrijving in het academiejaar dat start na afname van de starttoets”

Artikelsgewijs

Artikel 14: starttoets, remediëring en beroepsmogelijkheid

- Kan de starttoets dan maar tot vlak voor de start van een academiejaar worden afgelegd? Wat met studenten die laattijdig inschrijven?
- En wat met studenten die de opleiding starten in februari (tweede semester)?
- Hoeveel kansen per academiejaar heeft een student voor deelname aan de toets?
- ...

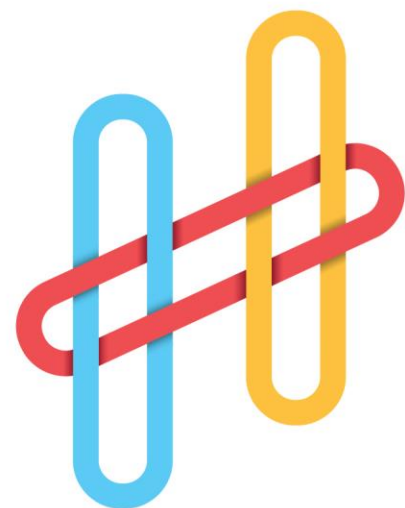

Artikelsgewijs

Artikel 14: starttoets, remediëring en beroepsmogelijkheid

Intra- en extracurriculaire remediëring: veel onduidelijkheden en dus onzekerheden!

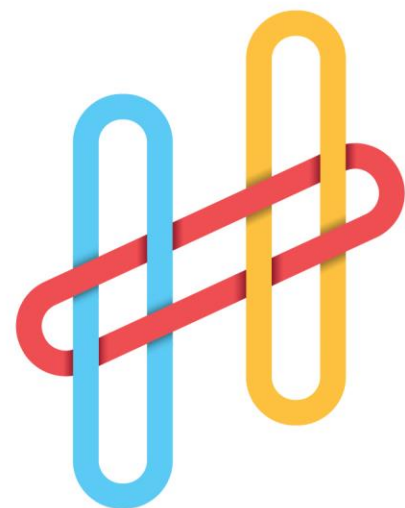
- Indien remediëring intracurriculair is, betekent dat dan uitbreiding van het aantal studiepunten voor een professionele bacheloropleiding met 6 studiepunten, dus ipv 180 naar 186 studiepunten? Of volgen studenten die de cesuur niet haalden, een ander curriculum om toch dezelfde eindcompetenties te halen?
- Indien de remediëring intracurriculair is, is het dan mogelijk te stellen dat de evaluatie optioneel is?

Artikelsgewijs

Artikel 14: starttoets, remediëring en beroepsmogelijkheid

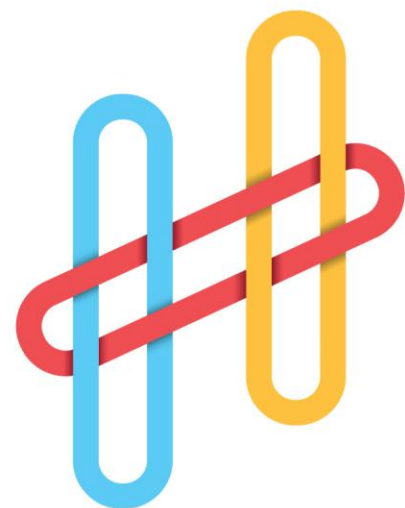
- Als de student de remediëring voor de start van het academiejaar volgt, betaalt de student dan ook studiegeld?
- Wat is het gevolg van het feit dat een student niet deelneemt aan de verplichte remediëring die buiten het curriculum wordt ingericht?
- Wat zijn mogelijke rechtsgevolgen van het niet-slagen voor de eindtest van een remediëringstraject buiten curriculum (bv. voor de start van het academiejaar)?

Artikelsgewijs

Artikel 14: starttoets, remediëring en beroepsmogelijkheid

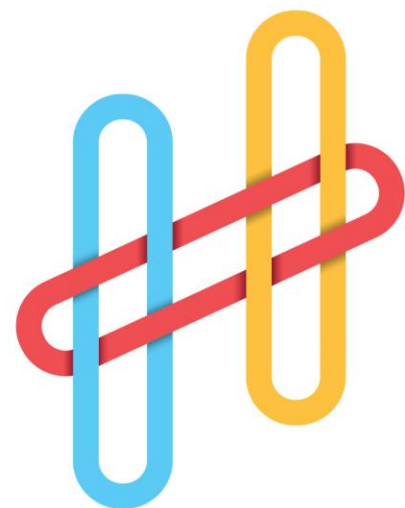
- Wat zijn de rechtsgevolgen van het feit dat een remediëringstraject binnen het curriculum wordt opgenomen? Als dit blijft op 180 studiepunten, wordt dit aanzien als een keuzevak? Behaalt de student hiervoor creditbewijzen? Zo niet, wat gebeurt er dan als de student niet slaagt voor het remediëringstraject?
- Wat als studenten van hogeschool wisselen, kan remediëring worden overgedragen worden?
- ...

Artikelsgewijs

Artikel 16: volgtijdelijkheid

“§5. Voor bachelor- en masteropleidingen beperkt het instellingsbestuur volgtijdelijkheid tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico- of veiligheidsproblemen kan het instellings-bestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidings-onderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.”

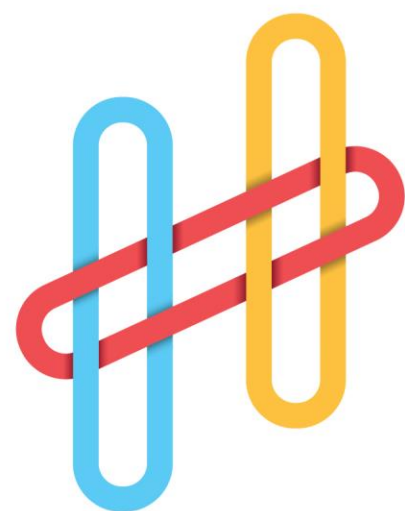
Artikelsgewijs

Artikel 16: volgtijdelijkheid

Dit maakt mogelijk dat een student die bijvoorbeeld Engels 1 gevolgd heeft maar er niet voor slaagde, toch al kan inschrijven voor Engels 2 dat voortbouwt op de competenties die verworven moeten worden in Engels 1.

Wat als een student dan wel slaagt voor Engels 2 maar niet voor Engels 1 bij dit loslaten van de volgtijdelijkheid als *'geslaagd zijn voor'* indien er geen sprake is van een risico- of veiligheidsprobleem?

Wat als een student slaagt voor Stage 2 maar niet voor Stage 1 dat voorafgaat aan Stage 2 en waarvan de competenties zich op een ander beheersingsniveau situeren?

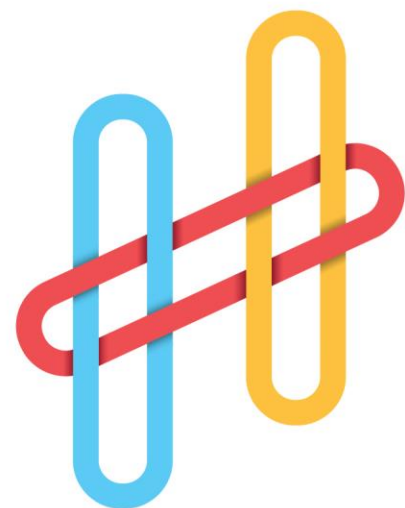
Artikelsgewijs

Artikel 16: volgtijdelijkheid

Dit zal tot klachten en beroepsprocedures leiden en moeilijke juridische kwesties tot gevolg hebben.

Wat betekent '*gevolgd hebben*' ? Ingeschreven zijn geweest ? Deelgenomen hebben aan de evaluatiemomenten?

Opnieuw: veel rechtsonzekerheid tot gevolg voor student en hogeschool!

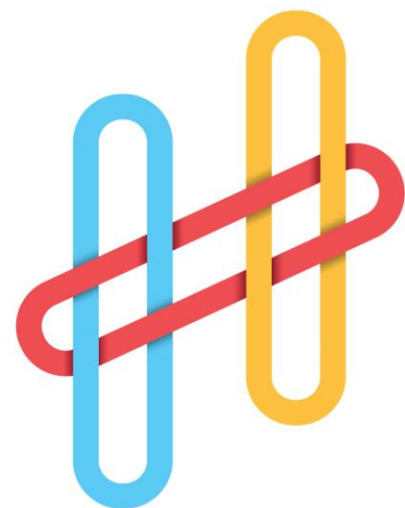
Artikelsgewijs

Artikel 22: een ‘knip’ die eigenlijk een ‘stop’ betekent...

Ook hier weer onzorgvuldige juridische teksten. Een voorbeeld:

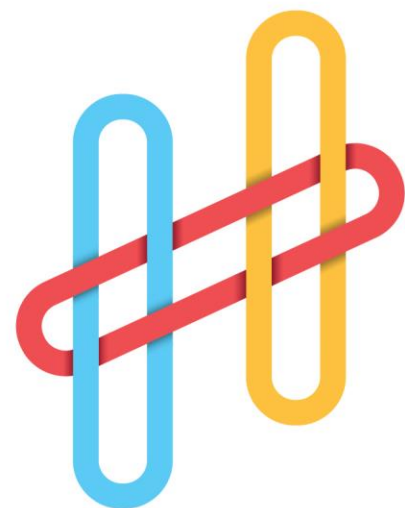
“Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft kan de inschrijving een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.”

Gaat het hier om de inschrijving voor dezelfde opleiding die kan geweigerd worden? Of kan ook een inschrijving voor een andere opleiding geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd? Dit is o.i. niet geëxpliciteerd...

Tot slot, overwegingen op een rij

1. Vlaamse Hogescholenraad (unaniem) principieel niet akkoord met ontwerpdecreet, want niet effectief (negatieve effecten van studieduurverlenging en meer ongekwalficeerde uitstroom van kwetsbare groepen) en niet efficiënt (rechtsonzekerheid)
2. Indien de parlementaire democratie toch doorgaat, minstens een kwalitatieve wetgeving realiseren:
 - Tenminste alle onnodige planlasten eruit halen
 - Invoering met een jaar verschuiven naar 2024-25
 - Rechtszekerheid creëren door alle technische onduidelijkheden en juridische onzorgvuldigheden op te lossen
 - Voldoende extra financiële middelen voorzien

Debat

Open voor uw vragen en reacties.

Met dank voor de hoorzitting.

